

FYLKESRÅDSSAK

Lø

penr.: 38836/15

Saknr.: 15/3567-3

Ark.nr.: 430 & 13SAKSARKIV

Dato: 16.10.2015

Til: Fylkesrådet
Fra: Fylkesråd for utdanning

HØRINGSUTTALELSE NOU 2015: 8 FREMTIDENS SKOLE - FORNYELSE AV FAG OG KOMPETANSER

Innstilling:

Fylkesrådet i Troms gir følgende høringssvar til NOU 2015:8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser:

”Det nye fylkesrådet i Troms har i sin politiske plattform vist til at Nord-Norge de neste årene vil oppleve vekst i både nye og etablerte næringer. Arbeidslivet har samtidig behov for flere fagarbeidere og flere med relevant høyere utdanning. Tilbudet og kvaliteten i grunnskole, videregående skole og høyere utdanning vil være avgjørende for å sette landsdelen i stand til å utnytte mulighetene den nye veksten gir.

Fylkesrådet slutter seg derfor til utvalgets anbefalinger om å vektlegge fire sentrale kompetanseområder som grunnlag for fornyelse av skolens innhold:

- fagspesifikk kompetanse
- kompetanse i å lære
- kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta
- kompetanse i å utforske og delta

Fylkesrådet i Troms er enig i at kompetansebegrepet må utvides og være mer fagovergripende for å møte fremtidens utfordringer i arbeidsliv, studier og forskning. Utfordringen blir hvordan dette skal dokumenteres for den enkelte elev og lærling. Ferdigheter innenfor nevnte områder må absolutt evalueres og komme til uttrykk på framtidige vitnemål/fagbrev. Fylkesrådet i Troms vil foreslå at evaluering av tverrfaglig/fagovergripende kompetanse kan skje i fritext.

Utvalgets forslag om fagspesifikk kompetanse støtter opp om fylkestingets strategier i Fylkestingsmeldingen om fag- og yrkesopplæring i Troms, **Samspill for økt gjennomføring**, som ble vedtatt i juni 2015. Her legges det opp til samspillmodeller i fagopplæringen mellom skole og næringsliv for å gjøre fagopplæringen mer relevant for elevene/lærlingene. Utvalget nevner i sin utredning spesielt matematikk, naturfag og teknologi, samfunns- og etikkfag, samt praktiske og estetiske fag som viktige fagområder i fremtiden. Det nevnes at praktiske fag og håndverksfag har et kunnskapsgrunnlag, og alle teorifag har en praktisk, utøvende side.

Fylkesrådet støtter også konklusjonene i det andre kompetanseområdet, ”Å kunne lære”, som innebærer at elever som utvikler et bevisst forhold til egen læring, som lærer om det å lære, og tenker over hvordan de lærer, er bedre rustet til å løse problemer på en reflektert måte, alene og sammen med andre. Å kunne ta i bruk ulike strategier for å planlegge, gjennomføre og vurdere egne lærings- og arbeidsprosesser er en del av dette.

Fylkesrådet mener kroppsøving og fysisk aktivitet er viktig både for trivsel, helse og læring. Enkelte yrker krever også ekstra fysisk styrke og utholdenhet og ergonomisk kunnskap. Det er derfor avgjørende at alle elever gis mulighet og lyst til å delta ut fra sine forutsetninger mer enn for å prestere i tradisjonelle sportsdisipliner.

Det tredje kompetanseområdet, ”Å kunne kommunisere, samhandle og delta”, har som utgangspunkt at elevene i større grad må mestre ulike former for kommunikasjon i arbeids- og samfunnsliv. Utvalget mener at lesing, skriving og muntlig kommunikasjon fortsatt må være en del av alle fag. Fylkesrådet støtter utvalgets mål om at elevenes læring må være at de skal kunne samhandle på en rekke samfunnsarenaer, ikke minst relatert til demokratisk deltakelse, toleranse og sosial ansvarlighet.

Det fjerde kompetanseområdet er ”Å kunne utforske og skape”. Dette inkluderer kritisk tenkning og problemløsning. Å kunne vurdere påstander, argumenter og beviser fra ulike kilder, er en del av denne kompetansen. For å kunne bidra til nytenkning, innovasjon og omstilling i arbeidslivet, og for å håndtere fremtidige samfunnsutfordringer, mener utvalget at skolen må legge til rette for at elevene utvikler evne til å utforske, se nye muligheter og utvikle nye løsninger. Kreativitet, innovasjon, kritisk tenkning og problemløsning er sentrale kompetanser i mange fag. Fylkesrådet mener det er av avgjørende betydning at elever tilegner seg slike egenskaper, og det er ikke minst viktig for å skape nye næringer og nye arbeidsplasser i den nordlige landsdelen.

Utvalget anbefaler større fokus på dybdelæring og progresjon. I dette ligger å lære og beherske fagenes metoder og tenkemåter. Med en opplæring som er tilpasset den enkelte, vil elevene ha ulike behov for hva de fordypes i, og hvordan. Dette fordrer at skolen legger til rette for god læring gjennom tilstrekkelig tid til fordypning, utfordringer tilpasset den enkelte elev og elevgruppens nivå, samt støtte og veiledning. Lærerens arbeid med å fremme dybdelæring forutsetter varierte arbeidsformer.

Utvalget anbefaler videre en fagfornyelse. Det vises til at det i skolen er stofftrengsel, det vil si at nye temaer og nye kompetanser tas inn i skolen uten at noe annet tas ut. Utvalget anbefaler derfor færre kompetansemål. For at fagfornyelsen skal foregå på en systematisk måte, anbefales det at den baseres på:

- elevenes forutsetning for læring,
- pedagogisk, didaktisk og fagdidaktisk forskning,
- hva som er relevante fagområder og kompetanser for fremtiden,
- horisontal og vertikal sammenheng i læreplanverket, og
- bredden i skolens formålsparagraf.

Utvalget mener tre flerfaglige temaer er særlig viktig for dette arbeidet:

- bærekraftig utvikling
- det flerkulturelle samfunn
- folkehelse og livsmestring.

Videre mener utvalget at undervisnings- og vurderingspraksis må videreutvikles for å ivareta fornyede fag. Dette vil kreve en langsiktig satsing på lærernes kompetanse. Utvalget mener at underveisvurdering, standpunktvurdering og eksamen kan videreutvikles slik at de støtter opp om og reflekterer innholdet i fremtidens skole.

Fylkesrådet støtter utvalgets anbefaling om en gjennomgang og fornyelse av fag basert på de nevnte momentene.

Fylkesrådet mener videre at fellesfagene i yrkesfag må få et innhold som er mer direkte relevant for valgte utdanningsprogram. Det er viktig for opplæringen som helhet, men særlig viktig for motivasjon, læring og gjennomføring. Det er all grunn til å foreta en endring av grunnskoleutdanning, særlig ungdomsskolen, slik at den blir langt mer praksisbasert enn i dag. Det kan være like viktig som tidlig innsats i basisfag for å holde skolemotivasjonen gjennom ei lang skoletid. Gjennom lek, undersøkelser, nærhet til arbeidslivet/ bedrifter kan ungdommer få ny lyst til å lære, forske og motivasjon til å finne en framtidig jobb.

Vitenskapelige metoder må læres tidlig og gi tidlig mestring for den enkelte. Gjennom økt bruk av praksis og innovasjon vil man også avsløre talenter hos den enkelte som ellers ikke kommer fram innenfor skolens mål, planer og rutiner. Når nye utfordringer oppstår, vil det skape grunnlag for refleksjon, læring og metakognisjon. Praksis gir det selvopplevde svaret på hvorfor man skal lære.»

Fylkesrådet viser til utredningens kap. 7.5 «Oppsummering og vurdering av kostnader», og forutsetter at økte kostnader som resultat av utvalgets forslag finansieres via statlige midler.

...

...

Saksutredning:

Innledning

Regjeringen Stoltenberg II nedsatte 21.juni 2013 et utvalg som skulle vurdere i hvilken grad skolens innhold dekker de kompetansene elevene vil trenge i et fremtidig samfunns- og arbeidsliv.

Formålet med utvalget var å vurdere grunnopplæringens fag opp mot krav til kompetanse i et fremtidig samfunns- og arbeidsliv.

Utvalget skulle innen 1.september 2014 levere en delinnstilling som skulle presentere et kunnskapsgrunnlag og en analyse av:

- den historiske utviklingen i grunnopplæringens fag over tid,
- grunnopplæringens fag i forhold til land det er naturlig å sammenligne seg med, herunder sammensetning, gruppering og innhold
- og utredninger og anbefalinger fra nasjonale og internasjonale aktører knyttet til fremtidige krav til kompetanse, som har relevans for grunnopplæringen.

Utvalget skulle deretter levere en hovedinnstilling innen 15.juni 2015 med vurdering av:

- i hvilken grad dagens faglige innhold dekker de kompetanser og de grunnleggende ferdigheter som utvalget vurderer at elevene vil trenge i et fremtidig samfunns- og arbeidsliv,
- hvilke endringer som bør gjøres dersom disse kompetansene og ferdighetene i større grad bør prege innholdet i opplæringen,

- om dagens fagstruktur fortsatt bør ligge til grunn, eller om innholdet i opplæringen bør struktureres på andre måter, og
- om innholdet i formålsparagrafen for grunnopplæringen i tilstrekkelig grad reflekteres i opplæringens faglige innhold.

Utvalgets hovedinnstilling er nå ute på høring, og de videregående skolene har fått mulighet til å komme med høringsinnspill. Fylkesrådet i Troms har vurdert utredningen og dens anbefalinger og gitt høringssvar i tråd med innstillingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

I utvalgets innstilling kap. 7.5, «Oppsummering og vurdering av kostnader», er det vist til ulike kostnader knyttet bl.a. til oppdatering av læremidler, videreutdanning og lokalt baserte kompetanseutviklingstiltak. I tillegg forutsetter forslagene en forpliktelse over tid, særlig knyttet til utvikling av veilednings- og støtteressurser, og kompetanseheving.

Fylkesrådet forutsetter at eventuelle økte kostnader finansieres via statlige midler.

Tromsø, 16.10.2015

Roar Sollied
fylkesråd for utdanning

...